

Szakmai beszámoló, pályázati az.: 204111/04215

A Forum Romanum-oszlop felállítása a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében.

Először 1929. május 18-án állították fel impozáns ünnepség keretében, melyen gróf Bethlen István miniszterelnök és gróf D'Ancora, Róma város alkormányzója mondtak beszédet. Az emlékművet eredetileg Alessandro Monti és az általa az 1848-49-es szabadságharcban vezetett olasz légió emlékére állították, és eleinte Monti-emlékoszlopként is emlegették, de aztán a származási helye alapján nevezték el. (Bár számos helyen megjelent, az oszlop nem Mussolini, hanem Róma város ajándéka volt.) Az ókori Róma központjából, a Forum Romanumon egykor álló Béke Templomából származó karcsú gránitoszlop a márvány korinthuszi oszlopfővel 2018 januárjáig a múzeum főhomlokzata előtt állt. Varga Benedek főigazgató döntése alapján cserélt helyet Széchényi Ferenc szobrával.

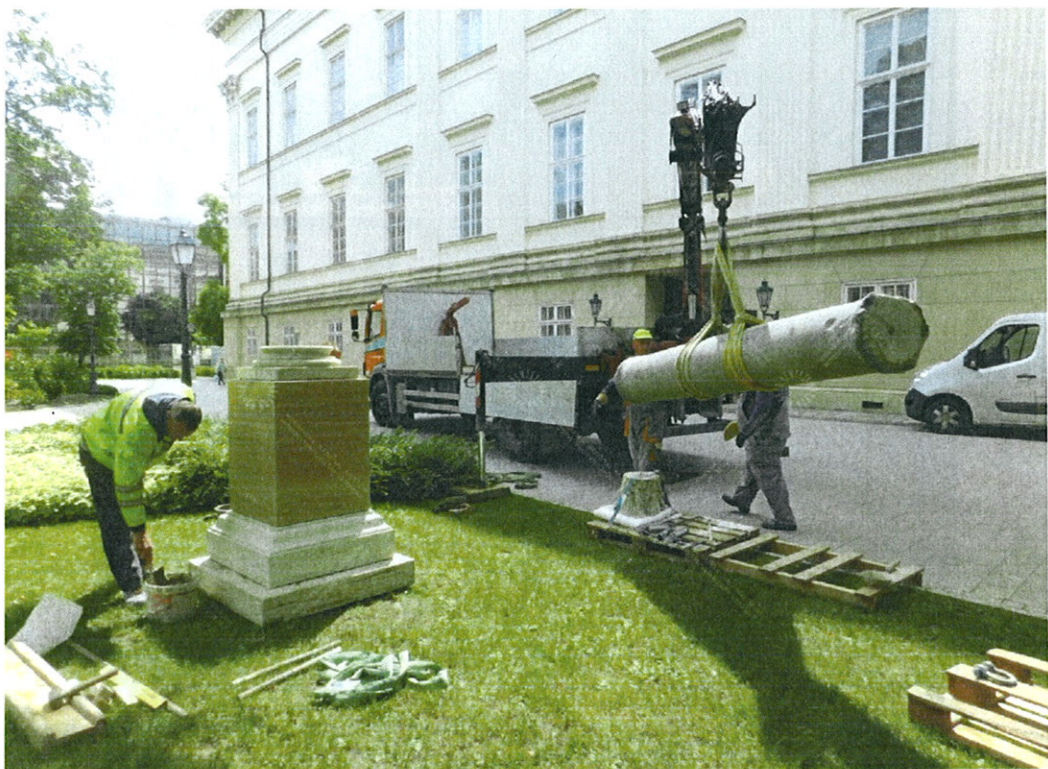
Az emlékmű – amely egyben a múzeum beeltárolt műtárgya – restaurálását Asztalos György okl. kőrestaurátor, immár másodszori felállítását és az új adományozási (budakalászi mészkőből készült) posztamens rekonstrukcióját pedig a Belvárosi Építő Kft. végezte. A Forum Romanum-oszloppal kapcsolatos munkálatokat a Magyar Nemzeti Múzeum saját forrás felhasználásával és NKA támogatással valósította meg.

2021. június 29-én Varga Benedek, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója és Professzor Gian Luca Borghese, az Olasz Kultúrintézet igazgatója felavatta a restaurálása és részleges rekonstrukciója után új helyére kerülő ún. Forum Romanum-oszlopot a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében.

<https://mnmm.hu/hu/muzeum/hirek/megszepult-forum-romanum-oszlop-elfoglalta-uj-helyet-muzeumkertben>

https://www.youtube.com/watch?v=B-Dg-mR3_8k&t=5s

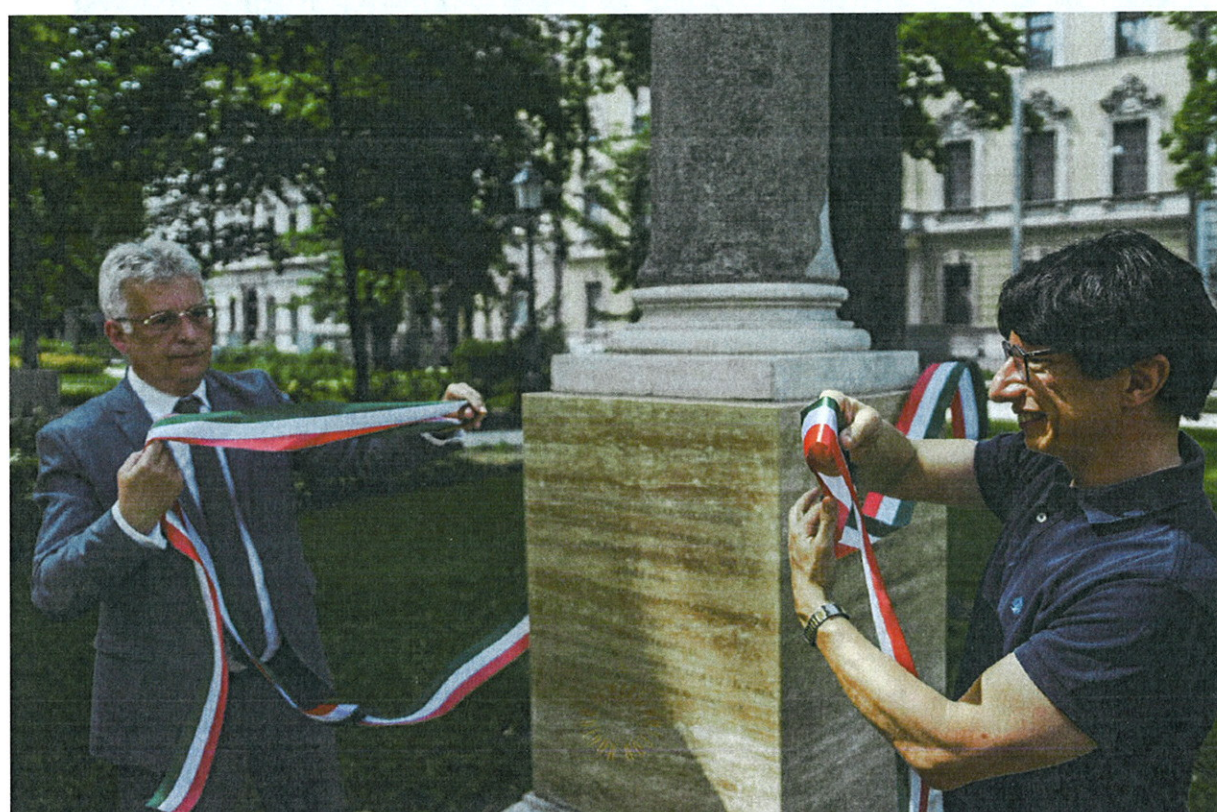














Budapest, 2021. augusztus 18.

Rezi Kató Gábor, MNM általános főigazgató-helyettes

BUDAPEST VIII.

MÚZEUMKERT, FORUM ROMANUM OSZLOP

KŐ-RESTAURÁTORI MUNKÁK ZÁRÓDOKUMENTÁCIÓJA

2021.



A dokumentáció készítője:

Asztalos György kőszobrász-restaurátor

okl. sz.: 1-1/1976

restaurátor kamarai szám: K3-101

Szakértői azonosító: 21-0287

cím: 1071 Budapest, Dembinszky u 17.

e-mail: renomer@gmail.com

Tel: 20/ 9392 542

Előzmények

A múzeumkert 2018-2019-es rendezésének, és ahhoz kapcsolódó munkálatainak befejező feladataként került sor a Forum Romanum oszlop restaurálására. A generálkivitelezői feladatokat továbbra is a Belvárosi Építő Kft látta el, a bontást, szállítást, visszaépítést ők végezték, valamint a posztamens újragyártott középső, feliratos része is az ő feladatuk volt.

A műtárgy természettudományos kutatómunkájára Dr. Török Ákost /BME/ kértük fel, a tényleges helyszíni mérések, mintavételek még 2019. novemberében történtek, azonban ezek írásos összefoglalója 2020. júniusában került átadásra.

Előzmények:

A kivitelezési munkálatok az jóváhagyott restaurátori tervben foglaltak szerint készültek el, azon későbbi módosítás csak egyszer történt. A megrendelő állékonyság szempontjából biztonságosabbnak tartotta, ha az oszloptörzs talp részén lévő jelentősebb hiány kiegészítésre kerüljön, a felvetést elfogadtuk, a kiegészítés megtörtént, ehhez azonban az oszloptörzsön visszafaragás, fészkelés nem történt, a kiegészítés stabilitását beépített rozsdamentes acél csapok garantálják.

Főbb adatok:

megnevezése:

Fórum Romanum oszlop

Műemléki védettség:	igen
Kormányhivatali engedély szám:	
A kivitelezés időpontja:	2021. január – 2021. május
Építtető:	Magyar Nemzeti Múzeum
Generál tervező:	
Kő-restaurátori terv:	Renome-R BT, Asztalos György 21-0287
Természettudományos kutatómunka:	Dr. Török Ákos
Generál kivitelező:	Belvárosi Építő KFT
Kivitelező:	Renome-R BT, Asztalos György 21-0287

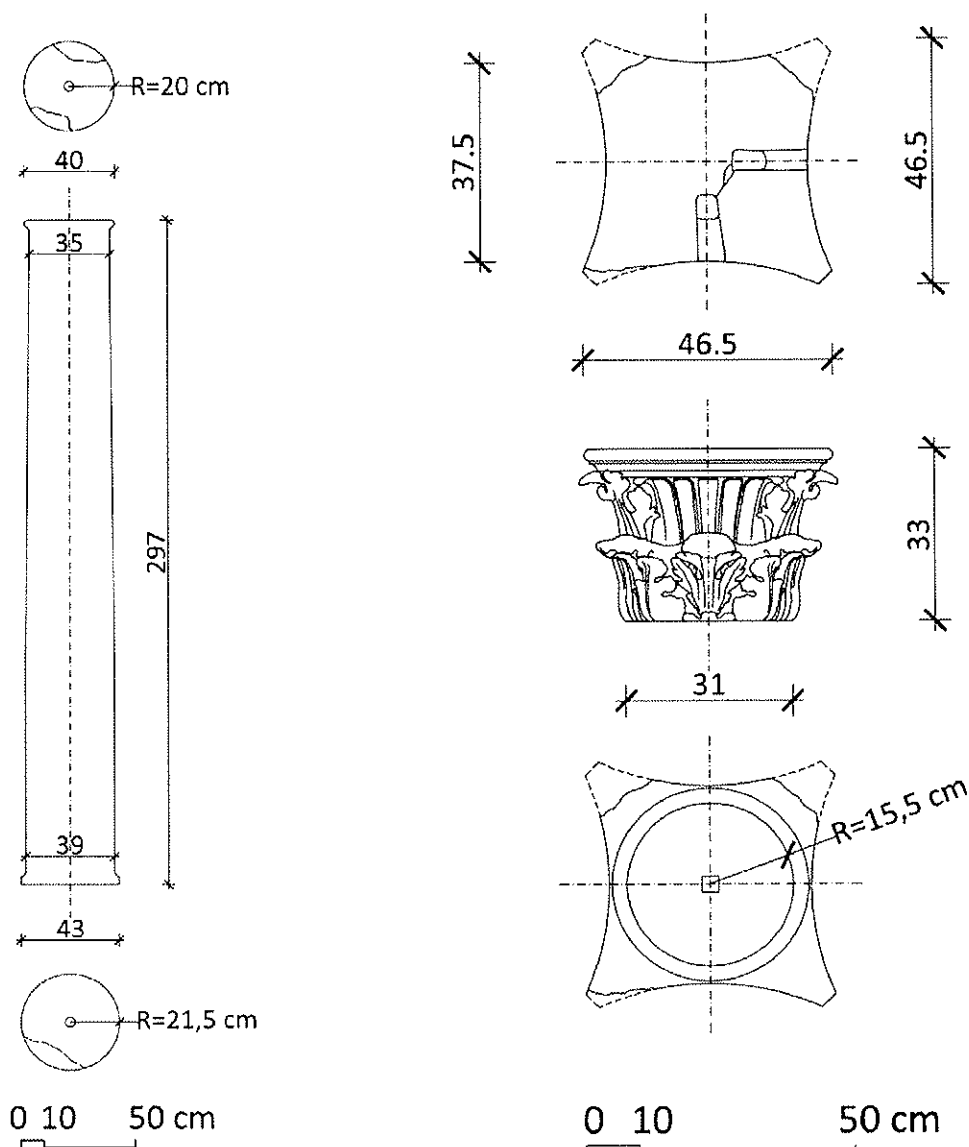
A műtárgy anyaga:

A szürke granodiorit származási helyét tekintve minden valószínűség szerint Egyiptomból származik. A római birodalom idején, híres bányahelyek működtek a mai Keleti Sivatag területén. Az oszlop anyaga innen származhat és a geológiai leírások alapján „Marmor Claudianum” néven a Római Birodalomban ismert kőzettel azonosítható. Ezt a granodioritot, amit „Claudius márványaként” emlegettek, egy időszakban nagy mennyiségben bányászták és Rómába szállították, ahol oszlopokként, palotákban burkolatként és tömbökként használtak fel. A vizsgált oszlop kőzettani jellegei alapján, tehát granodiorit, amelyhez hasonló oszlopok ma is megtalálhatók a római Forum Romanum területén.

A fehér márvány, amely az oszlopfők anyaga származási helye nem egyértelmű. Kőzettani jellegek alapján valószínűsíthetően Carrara környéki bányákból származhat. A Carrara melletti lelőhelyeken a márvány több színváltozata is előfordul, a hófehértől a szürkés árnyalatúig.

A posztamens két talp eleme budakalászi, vagy kalászi jellegű mészkőből készült, így a feliratos középső kőelem is ugyanilyen kőanyagból lett újragyártva.

Méretek



Elvégzett beavatkozások:

1,- Szilárdítás

A felületek intenzíven szennyezettek voltak, azonban a tisztítást a felület gyenge megtartása miatt nem lehetett elkezdni, mert az károsította volna a kőanyagot.

A szilárdításhoz Remmers steinfestiger 100-300 kezelőszert alkalmaztunk, tulajdonképpen rugalmasított kovasav-észter, a jelzőszámok a kivált gélmennyiséget határozzák meg.

Az oszloptörzs és a fejezet is légszáraz volt, mindkét esetben szokatlanul erős nedvszívóképességet állapítottunk meg, ami a szilárdítás hatékonyságát tekintve kifejezetten jó jelnek tekinthető. Szerencsés volt az is hogy még viszonylag hideg volt, max. 15 fok, tehát az oldószer nem párolgott ki idő előtt, tehát mélyebbre lehetett juttatni.

A beavatkozás zárt térben történt, ezután megvártuk a 3 hét kötési időt, amit a gyártó javasol.

2,- Tisztítás

A szilárdítás kötési idejének letelte után következett a tisztítás. Remmers fassade reiniger paszta /ammonium-fluorid/ ph 5. A vegyszer lemosása nagynyomású vízsugárral történt, szemcseszórást nem alkalmaztunk. Az oszloptörzs szennyezettebb területein az eljárást megismételtük.

A tisztítás ennek ellenére sem lett 100 % -os, a megmaradt foltosságot később patinázással sem korrigáltuk, véleményem szerint ez már nem zavaró.

4,- Kiegészítések

Klasszikus értelemben nem történt plasztikai kiegészítés. Elsősorban az az oszloptörzsön számtalan lemezes leválás volt megfigyelhető, ezek aláinjektálása megtörtént, Remmers funcosil 500 KSE kvareliszttel dúsítva. A levadások mentén jelentkező peremek rések kitöltése epoxi gyantába kevert gránitörleménnyel történt meg, ez azért volt fontos, hogy később ne jusson csapadékvíz a kőzetlemezek közé. Az alsó perem nagyobb kitörése később kiegészítésre került, gránitörlemény-kvarchomok-trasscement, a fogadófelület az eredeti állapotában maradt, nem akartuk átfaragni a kiegészítés és a kőanyag stabil kapcsolatát 6 db rozsdamentes acéltüske biztosítja 5-10 mm átmérő között. A csapok a kőbe vannak ragasztva, poliészter alapú ragasztóval. A kiegészítés felülete a teljes kötés után fogasvívóval átfaragásra került, valamelyest utánóztatva a környező felületi megjelenést.

A Carrarai oszlopfő finom faragványai sok helyen annyira elvékonyodtak a Budapesten töltött 90 év alatt, hogy sok esetben kézzel leszedhetők voltak. Ezek leválasztása megtörtént, a vízszaragasztás epoxi gyantával történt.

A ragasztás környezetében kialakult kisebb hiányosságokat Remmers SK jelű restaurálóhabarcsával egészítettük ki. Itt megnyugtatóbb esztétikai megjelenés mellett, elsődlegesen az volt a cél, hogy ezek a hiányosságok ne váljanak későbbi károsodások gócpontjaivá.

Az oszlopfő tetején lévő, egymáshoz képest 90 fokban lévő hajdani vonóvas bekötések helyei szintén kitöltésre kerültek a Remmers fent említett anyagával.

Az oszlop szintén carrarai lábazati eleme, érzésem szerint már nem eredeti, viszonylag jó állapotú, az alsó kubus rész egyik sarka valamikor betétezve volt, a hiányt Remmers kőkiegészítő anyaggal pótoltuk.

5,- Posztamens

A posztamens 5 cm vastag kőlapokból állt, a középső üreg pedig téglákkal betonnal volt kitöltve. A kőfelület erősen kopott, kimosódott felületű volt, a betűk már alig látszottak, normál

körülmények között olvashatatlan volt a kb. 1,5 cm -es betűméret miatt, ami a durva felülethez képest túl kicsi volt.

A posztamens méret 65x65x88 cm, ez a helyreállítás során egy budakalászi kötömbből készült el, tömörített felülettel. A négy oldalon lévő felirat az eredetinek megfelelő betűmérettel és sortöréssel került megszerkesztésre Corel Draw vektorgrafikus szerkesztőprogrammal. Mindenben az eredetinek megfelelő szöveg került befaragásra, azon változtatás nem történt.

A négy oldal szövege a megrendelő ellenőrzése, jóváhagyása után gépi úton került befaragásra, majd szintén megrendelői döntés alapján aranyozva lett. A szín és az apró betűk miatt kicsit nehezen olvasható.

6.- Helyezés

Az oszlop nem a korábbi helyén került felállításra, nagyjából Gróf Széchenyi Ferencz szobrával cserélt helyet, tehát a Múzeumkert Bródy Sándor utcai traktusának középtengelyében helyezkedik el.

A helyezés normál módon szigetelt betonlapon történt értelemszerű sorrendben. Változás a csapolások során történt. Az oszloptalp részébe 3 db 12 rozsdamentes acéltüske lett ragasztva, /poliészter/, az új feliratos tömbköbe, mint fogadórészbe viszont jóval nagyobb furatok készültek, ezek Knauf falazóhabarccsal lettek kitölve. Ez kötés után megfelelő stabil kapcsolatot biztosít a két köelem között, de ha valamikor mégis áthelyezésre kerülne a sor, ez a csapolás bontható.

Az oszloptalpban lévő hatszög metszetű vastag sárgaréz csap megmaradt. Ez az oszloptörzs aljában lévő, ólommal bélelt lyukba illeszkedve megfelelő stabilitást biztosít az oszloptörzsnek dőlés ellen. Nem láttuk értelmét, hogy ezen változtassunk, hiszen az elmúlt 90 évben is be tudta tölteni a funkcióját, ráadásul most az oszloptörzs alja a kiegészítés után még stabilabb felfekvést biztosít.

Az oszlopfelvezetben ugyan volt lyuk, és az oszloptörzsben is, de bontáskor látható volt, hogy fémcsapot nem építettek be a korábbi mesterek, ezt most póoltuk, de a rögzítése csak falazóhabarccsal történt.

Az oszlop a jelenlegi összeépítés után biztonságos, normál körülmények között nem dőlhet el.

7.- Hidrofobizálás

Mint látjuk, a két kötítípus nem túl jól viseli a közép európai klímát, ezért a bejutó csapadékvíz mennyiségét hidrofóbizálással igyekeztünk csökkenteni, ez jó, hatékony is, de legalább 5 évente ellenőrizni kell a hatékonyságát és szükség esetén meg kell ismételni az eljárást.

/Remmers funcosil SL, tulajdonképpen sziloxán gyanta szerves oldószerben. /

Budapest, 2021. július 25.

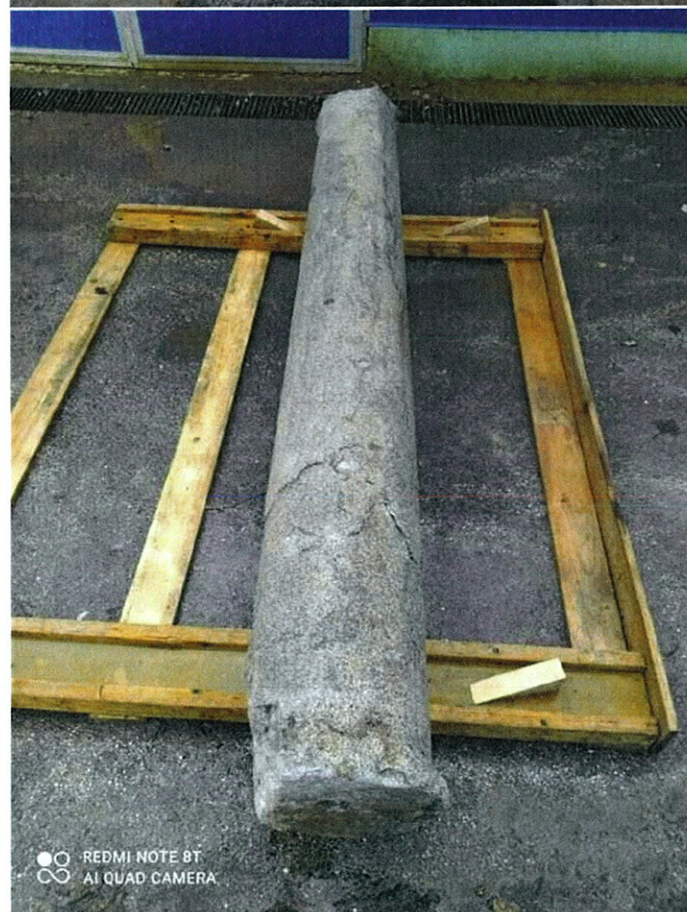
RENOME • R
MŰVÉSZETI SZOLGÁLTATÓ
BETÉTI TÁRSASÁG
1071 Bp., Dembinszky u. 17.
Adószám: 28892720-2-42



Asztalos György



Az átvételi és a kész állapot



Az oszloptörzs tisztítása



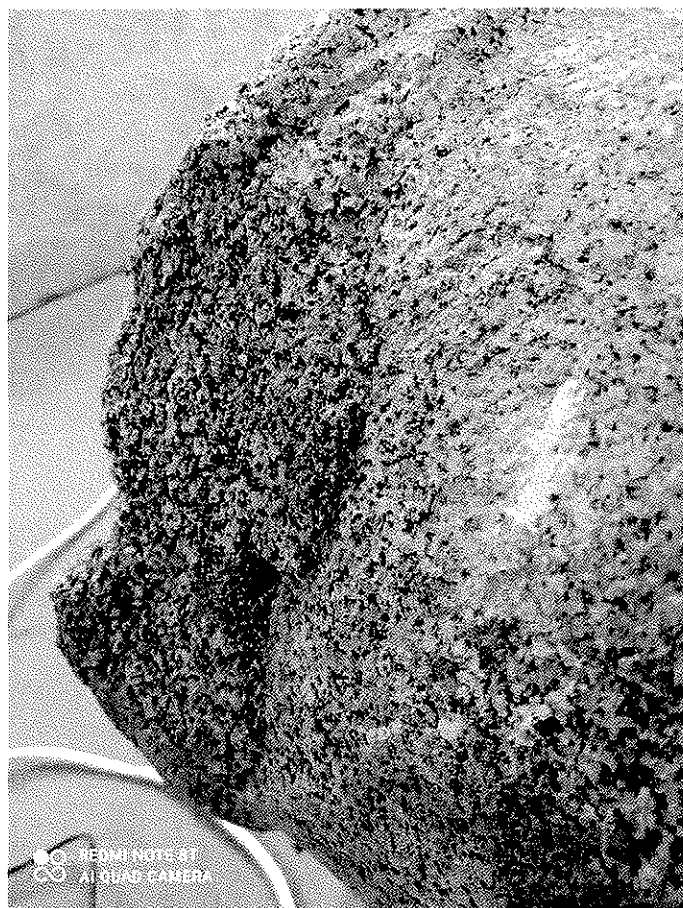
A letisztított állapot



Az oszloptörzs felső rész, a levált részek rögzítése



Az oszloptörzs felső rész, a levált részek rögzítése



Fent a kész felület, lenti képen a még meg nem munkált kiegészítőanyag



Lemezes leválás az oszloptörzsön



A leváló részek stabilizálása



Az oszlopféjezet tisztítás előtt és után



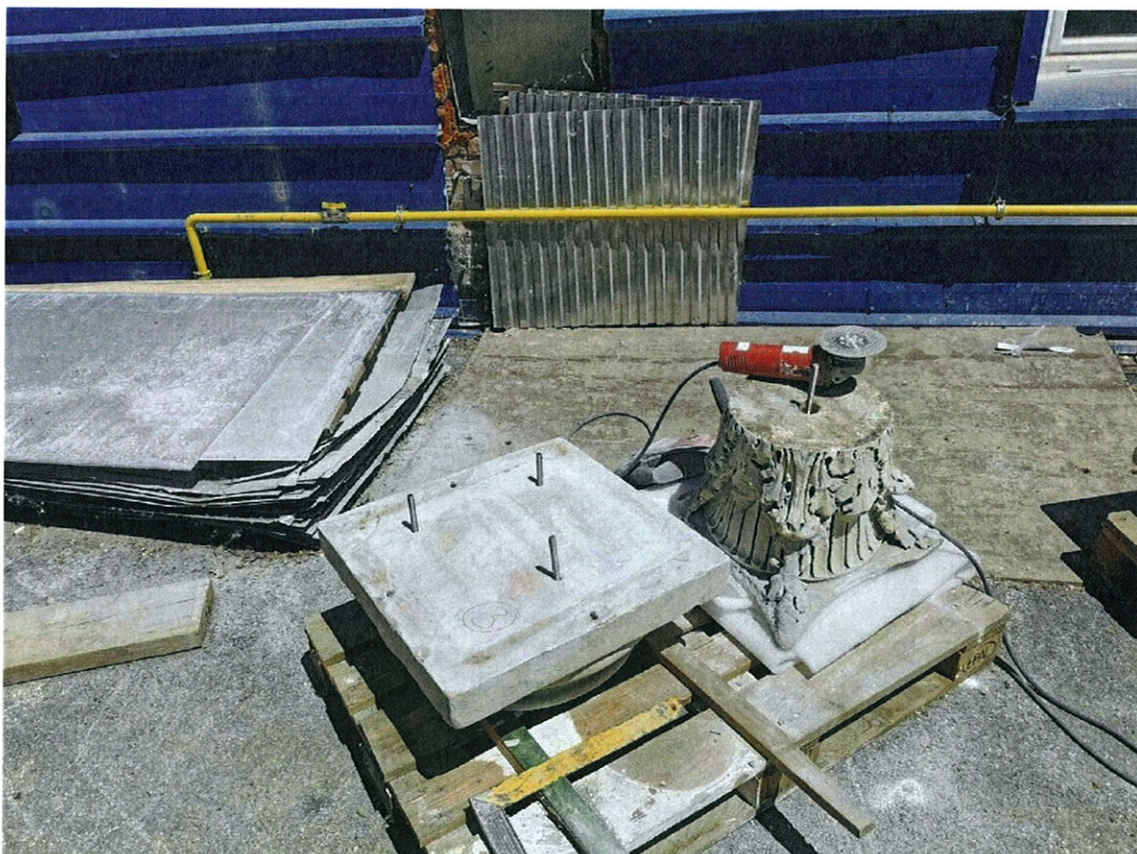
A tisztított állapot, a fenti képen még korábbi kiegészítések láthatók



Az alsó képen a felső síkon lévő kiegészítési láthatók



Az oszloplábazat tisztítás előtt és után



A faragványok előkészítése helyezéshez



A faragványok előkészítése helyezéshez



A faragványok előkészítése helyezéshez